

Katedra trestního práva

Posudek na rigorózní práci Mgr. Moniky Pechové „Trestní odpovědnost a sankcionování mládeže“

Předložená rigorózní práce obsahuje 84 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, čtyř základních kapitol a závěru. Okruh použité literatury a dalších pramenů je poměrně obsáhlý, určitě přiměřený zvolenému tématu a zahrnuje i zdroje zahraniční. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku, která nebývá příliš častým tématem kvalifikačních prací. Je tomu tak zejména proto, že se jedná o problematiku poměrně složitou a citlivou, kde nalezení vhodné právní úpravy deliktní odpovědnosti mládeže musí odrážet nejen aspekty právní, ale i hlediska psychologická, pedagogická a trestně politická. Proto názory na vhodnost právního řešení některých otázek, resp. na aprobaci některých postupů, bývají někdy diskusní. Z tohoto hlediska se jedná o téma aktuální, otevřené dalším úvahám, jehož zpracování je nepochybně účelné a přínosné.

Metoda kritická analýzy, kterou autorka ve své práci použila, plně odpovídá zaměření práce a vytyčeným cílům.

Po úvodním nastínění cílů a zaměření práce se autorka na podkladě zpracované literatury nejprve věnuje vývoji dítěte z pohledu psychologického. Činitelé ovlivňující psychologický vývoj, jakož i charakteristika vybraných období života dětí a mládeže, jsou uvedeny dostatečně ilustrativně a přehledně.

Na to pak navazuje analýza stávající právní úpravy soudnictví ve věcech mládeže. Modely zacházení s delikventní mládeží, které autorka na podkladě použitých pramenů charakterizuje, jsou popsány výstižně a dobře postihují podstatné znaky a odlišnosti jednotlivých koncepcí. S autorkou lze souhlasit v tom, že optimálním je zjevně kombinace modelu restorativní justice a modelu sociálního opatrovnictví. Velmi pěkně je popsán vývoj právní úpravy soudnictví nad mládeží na našem území. Autorce se zde podařilo postihnout základní mezníky vývoje právní úpravy a tendence vývoje, jakož i důvody, které vedly k přijetí samostatného zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

Ve třetí kapitole své práce, zabývající se trestní odpovědností mladistvých pachatelů, se autorka koncentruje především na vybrané problémové oblasti právní úpravy. Důvodná je kritika skutečnosti, že zákon nikterak neupřesňuje klíčový pojem rozumové a mravní vyspělosti. Správně je upozorněno na spornou otázku, zda tento institut je zvláštním případem nepřičetnosti nebo samostatnou podmínkou trestnosti, jakož i na důsledky z toho plynoucí. Pokud jde o samotnou věkovou hranici trestní

odpovědnosti, pak třeba připustit, že úvahy o diferenciaci této hranice v závislosti na povaze a závažnosti činu jsou rozhodně na místě a ostatně našly svůj odraz též v některých zahraničních právních úpravách.

Poslední kapitola je pak věnována sankcionování delikventní mládeže. Správně je akcentována subsidiarita trestních opatření. Zcela důvodná je kritika faktu, že porušování samostatně uložených výchovných opatření není nikterak sankcionováno. Důvodné jsou rovněž rozpaky autorky nad možností ukládání zabezpečovací detence mladistvým. Velmi pěkně je akcentován rozdíl mezi ochrannou výchovou a ústavní výchovou, kteréžto instituty bývají nezřídka v praxi zaměňovány, a to dokonce i v rozhodovací praxi soudů. Úvahy o možnosti rozšíření trestních opatření ukládaných mladistvým o opatření zákazu pobytu nejsou rozhodně nedůvodné. Správně je upozorňováno na praktické problémy při výkonu některých opatření (zejména výkonu dohledu probačního úředníka a domácí vězení) v obydlí mladistvého, jehož vlastníkem či nájemcem jsou třetí osoby (zpravidla rodiče).

V závěr práce pak autorka stručně a výstižně shrnuje základní myšlenky, ke kterým ve své práci dospěla, jakož i náměty *de lege lata* i *de lege ferenda*.

Celkově lze předloženou práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autorka prokázala výbornou znalost zvolené problematiky, včetně problémů v aplikační praxi. Práce je zpracována velmi pečlivě, svědomitě a do náležité hloubky. Využití literárních zdrojů, včetně zdrojů zahraničních, a soudní judikatury je příkladné a autorka s nimi pracuje zcela funkčně. Kladně třeba též hodnotit kritický přístup autorky k právní úpravě a samostatné zpracování získaných statistických dat a zejména jejich náležité komentování. V neposlední řadě pak třeba kladně hodnotit velmi dobrý jazykový projev autorky a schopnost formulovat vlastní názory.

Předložená práce po formální i po obsahové stránce rozhodně splňuje požadavky kladené na rigorózní práci, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Při obhajobě své práce by se autorka mohla vyjádřit k problematice tzv. „šokového krátkodobého uvěznění“.

V Praze dne 15.11.2021

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
konzultant